

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa A.B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w S., Aresztowi Śledczemu w S., Aresztowi Śledczemu w G. i Aresztowi Śledczemu w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 18 września 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego,**
- 3) przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) na rzecz radcy prawnego M.D. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód A.B. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa reprezentowanego przez wyszczególnione w pozwie jednostki organizacyjne więziennictwa,

określonych kwot zadośćuczynienia oraz nawiazki na rzecz fundacji „[...]”, w związku z nienależnymi warunkami osadzenia go oraz niezapewnieniem mu bezpieczeństwa osobistego w tych placówkach. Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w G. częściowo odrzucił pozwy przeciwko Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w G., Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w W., Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu w S.; w pozostałym zakresie odmówił odrzucenia pozwu; oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu w S. w pozostałym zakresie, oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w S., oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w G. w pozostałym zakresie i oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w W. w pozostałym zakresie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację powoda od tego orzeczenia. W związku ze skargą kasacyjną powoda od tego wyroku należy podnieść, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

A.B. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w zakresie kwestii roszczeń

przysługujących osadzonemu z tytułu nieprawidłowych warunków i sposobu wykonywania kary pozbawienia wolności, albowiem kwestia ta jest przedmiotem niejednolitego orzecznictwa sądów powszechnych, co wynika z niedostatecznie skonkretyzowanej treści przepisu art. 110 k.k.w. W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że skuteczne powołanie przesłanki przewidzianej w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nakładało na skarżącego obowiązek wskazania przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, oraz szczegółowego opisu, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także wykazania, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącego wątpliwości nie spełniają przytoczonych wyżej wymagań. Skarżący nie zawarł w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pogłębionego wyводу juredycznego dotyczącego wskazanej kwestii, uwzględniającego stanowisko orzecznictwa oraz poglądy nauki prawa. Uzasadniając swoje wątpliwości powołał się wprawdzie ogólnie na niedostatecznie – w jego ocenie – skonkretyzowaną treść art. 110 k.k.w., lecz nie wskazał, w jakim zakresie znajduje ona zastosowanie w niniejszej sprawie, a w konsekwencji nie wykazał, że wykładnia tego przepisu przez Sąd Najwyższy jest niezbędna do rozstrzygnięcia sprawy. Ogólnikowe odwołanie się przez skarżącego do „rozbieżności i wątpliwości” dotyczących roszczeń przysługujących osadzonemu z tytułu nieprawidłowego sposobu wykonywania kary pozbawienia wolności nie pozwala na przyjęcie, że została wykazana przytoczona przyczyna kasacyjna, tym bardziej, że zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenia dóbr osobistych w związku z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności są przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012, Nr 5, poz. 15, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK

603/11, nie publ., z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 382/12, nie publ. oraz z dnia 18 grudnia 2019 r., II CSK 581/18, nie publ.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał także, że jest ona w świetle podniesionych zarzutów oczywiście uzasadniona, w szczególności biorąc pod uwagę wskazane uchybienia Sądu zarówno pierwszej jak i drugiej instancji w kontekście przedmiotu sprawy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przytoczonych przez niego we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy powoda o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, widocznej na pierwszy rzut oka przy uwzględnieniu zasadniczych kanonów wiedzy prawnej, nie wymagającej studiowania akt sprawy ani dokonywania pogłębionych rozumowań (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.).

Powołując się na tę przesłankę przyjęcia do rozpoznania skarżący ograniczył się do wskazania, że skarga jest w świetle podniesionych zarzutów oczywiście uzasadniona, nie wskazał natomiast we wniosku o przyjęcie skargi, na czym miały polegać uchybienia Sądów orzekających ani nie wykazał, że skutkowały one ewidentną wadliwością zaskarżonego orzeczenia. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest wystarczające odwołanie

się w nim do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.). Uzasadnienie wskazanej przyczyny kasacyjnej w sposób oczywisty nie odpowiada zatem opisanym wymogom.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Sąd Najwyższy odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego ze względu na jego trudną sytuację materialną i charakter dochodzonego roszczenia (art. 102 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.).